

fig i de Lande, hvor Staten har givet Monopoler, der har man ikke kunnet faae flere store kraftige Instituter med deres mange smaa Filialer spredte Landet rundt; man har kort sagt faaet hele dette System med svage locale Instituter i Modsætning til enkelte store foregrene. Jeg behøver saaledes kun at minde om det berømte skotske Bankvæsen, hvor man i det Hele er gaaet en ganske anden Vej. Her er nu en Anledning for os til tildeels at rette Manglerne; hvorfor da ikke benytte den? Hvorfor da ikke høre sig ad som den belgiske Regjering, der har opveiet disse store Ulemper ved, foruden at give Monopolet til en Bank, tillige at sætte den i et saadant Forhold til Staten, at den skulde foretage alle Ind- og Udbetalinger, være Kasserer — under al fornøden Control — med nyttige nationale Contoirer hele Landet over? Hvad skulde i Virkeligheden forhindre os i at følge et saadant Exempel? Jeg forudsæer det Svar, at dette kan nu være meget godt, hvis Banken vil det. Nu vel, vi maage søge at faae Nationalbanken dertil; det er det solide Institut, som vi have at holde os til. Men skulde vi møde store Vanskeligheder og Uvilte, saa vil det dog maaffee ikke være umuligt at faae en af de private Banker dertil, imod at der indsættes en Bankcommissair og i det Hele træffes saadanne Controlforanstaltninger, som maatte være nødvendige. Det er en Sag af saa stor Betydning, at jeg ikke kan undlade at henstille den til Thingets Overveielse, til Overveielse for Lønningsudvalget, ved Finantslovens fortsatte Behandling, ligesom ogsaa til den høitærede Finantsministers Overveielse.

Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) kom atter iaar ind paa at omtale Finantslovens Form. Jeg troer nok, at det vil lykkes os at blive enige, naar vi slaae noget af paa begge Sider. Jeg troer ikke, at man fornustignis kan gaae ind paa Brutto-systemet just i den Udstrækning, som det ærede Medlem vil have det, saaledes at vi f. Ex. skulde optage det for Postvæsenet, hvor Staten dog optræder som privat Entrepreneur. Men, som sagt, jeg for mit Vedkommende er villig til at gjøre Indrømmelser, til f. Ex. at optage det for Soldvæsenets Vedkommende,

hvor der jo er Udgifter, der nu regnes fra Indtægterne paa Indtægtsiden; thi hvad vi skulle see paa Finantsloven, er jo ganske vist i Virkeligheden ikke saameget en Overfugt over, hvad der kommer ind i Statskassen, som en Overfugt over de Byrder, der paalægges Befolkningen. Forsaavidt er jeg enig med det ærede Medlem i at gaae ind paa Formens Forandring.

Bale: Der er vist ikke ret mange Medlemmer her i Salen, som ikke have følt sig ubehageligt overraskede ved, at Finantslovsforslaget i dette Aar gaaer ud fra den Forudsætning, eller at man er kommen til det Resultat, at der skal udskrives en Skat paa 2 Millioner. Man havde antaget, at Finantslovsforslaget iaar ikke vilde meget væsentlig afvige fra det, der forelagdes forrige Aar, og i Tilbud dertil var det, at man reiste rolig hjem, da Rigsdagen blev udsat. Havde man kendt det Resultat, der nu foreligger, kunde man rigtignok have ønsket, at det tidligere ude i Landet var blevet bekendt, at den finantsielle Tilstand iaar er saaledes, at der udskrives en Skat paa 2 Millioner. Naar nu imidlertid Regjeringen er kommen til dette Resultat, saa forklarer jeg mig ogsaa deraf den Maade, hvorpaa den ærede Minister har udtalt sig, fordi det vistnok vil være en almindelig Regel i alle constitutionelle Lande, at naar Regjeringen tilligter at faae en Skat, man da ikke skildrer Tilstanden altså lys; under andre Omstændigheder kan man fristes til, naar andre Forhold ligge for, at gaae en noget anden Vej og, som det skete forrige Aar, skildre Tilstanden som ret tilfredsstillende. Ogsaa med den finantsielle Tilstand for dette Aar troer jeg, at man kan slaae sig nogenlunde tiltaals, kun paa eet Punkt nær, det Punkt nemlig, som den ærede sidste Taler omtalte, det om vore Obligationers Tilstand for Diebliffet, hvilken ganske vist ikke er saa meget tiltalende. Om disse skal jeg forresten senere gjøre en ganske kort Bemærkning. Naar der altsaa foreligger den Nødvendighed, at der skal udskrives en Skat, saa have vi hørt fra forskjellige Sider i Salen Raad med Hensyn til at bøde paa dette Onde. Man har saaledes sagt: kan man end